

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidiļa 1974. gada 30. maija dekretā¹ redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņojājs», 1974, 28. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērstis pret sabiedrisko drošību, jo nelikumīga rīkošanās ar ierodžumam vai ieroda glabāšana var radīt iespēju nelaimes gadījumam vai ieroda izmantotāšanai noziedzīgiem mērķiem.

Nozieguma priekšmets ir šaujamie ieroci (izņemot bezstie ieroci). Šie priekšmeti var būt gan rūpnieciskie ražojumi, gan arī paštaisīti. Sk. PSRS AT plēnima 1974. gada 20. septembra lēmumu Nr. 7 «Par tiesu praksi lietās par šaujamo ierodu, municijas vai sprāgstvielu nelikumīgu nēsāšanu, glabāšanu, iegādāšanos, izgatavošanu vai realizāšanu un šaujamo ierodu nevērtīgu glabāšanu» («LPSSR AT Biļetens», 1974, 4. nr.).

Šaujamie ieroci ir pistoles, revolveri, šautenes, automāti, šautenes ar apgrieztu stobru u. c.

Municija ir patronas, šāviņi, rokas granātas u. tml. Par sprāgstvielām sk. 217. p. komentāru.

Pneimatiskās šautenes, starta, celtniecības, gāzes pistoles, raketpistoles, spridzināšanas paketes un citi imitētācija's pirotehniski vai apgaismošanas līdzekļi nav piekaitāmi pie ierociem, municijas un sprāgstvielām.

Bezviņu medību ierocis, kā arī tā municija nav komentējamā nozieguma priekšmets, taču par nozieguma priekšmetu var kļūt šautene ar apgrieztu stobru, kas izgatavota no medību bises, arī no bezviņu medību ieroda, ja tā rezultātā zūd medību bises īpašības.

Auksītie ieroci ir dūnci, kinžali, durkļi, zobeni, kastes un citi rūpnieciskie ražojumi vai paštaisīti duramie vai sitamie rīki, kuri paredzēti bojājumu nodarīšanai dzīvām mērķim, tieši iedarbojoties uz to.

2. Atbildība pēc komentējamā panta iestājas par šaujamā ieroda, municijas vai sprāgstvielu nēsāšanu, glabāšanu, iegādāšanos, izgatavošanu vai realizāšanu bez atļaujas (1 d.) vai auksīto ierodu nelikumīgu iegādāšanos, izgatavošanu, nēsāšanu vai realizāšanu (III d.).

¹ Pieņemts saskaņā ar PSRS Augstākās Padomes Prezidiļa 1974. gada 11. februāra dekretu «Par atbildību par šaujamā ieroda, municijas un sprāgstvielu nelikumīgu nēsāšanu, glabāšanu, iegādāšanos, izgatavošanu un realizāšanu» («PSRS Augstākās Padomes Ziņojājs», 1974, 7. nr.).

Ar ieroda un citu minēto priekšmetu nēsāšanu jāsaprot to turēšana pie sevis vai savā tuvumā (portelī, ceļa somā u. tml.), tā nodrošinot to lietošanas iespēju.

Ar glabāšanu jāsaprot minēto priekšmetu atrašanās faktiskā valdījumā, to uzglabāšana speciāli iekārtotās vai pielāgotās glabātavas telpās vai ārpus tām, kā arī uzglabāšana parastos apstākļos. Priekšmetu īslaicīga uzglabāšana, lai nodotu tos varas iestādēm, neizveido nozieguma sastāvu. Atsevišķu detaļu glabāšana, ja nav datu par viņa nodomu tās izmantot ieroda izgatavošanai, neizveido nozieguma sastāvu.

Ieroda nēsāšana vai glabāšana uzskatāma par ilgstošu noziegumu.

Ar iegādāšanos jāsaprot minēto priekšmetu iegūšana pārktot, mainot, saņemot kā dāvinājumu u. tml.

Ar izgatavošanu jāsaprot minēto priekšmetu izveidošana vai zaudēto kaujas spēju atjaunošana, kā arī jebkādu priekšmetu (piemēram, raketpistoli, starta un celtniecības pistoli, sadzīves vajadzībām domātu priekšmetu) pārtaiššana, kuras rezultātā tie iegūst šaujamā ieroda vai auksīstā ieroda īpašības.

Ar realizāšanu jāsaprot minēto priekšmetu nodošana par atlīdzību vai bez tās citai personai (pavisam vai uz laiku) pārdojot, dāvinot, mainot, nododot lietšanā utt. Minēto priekšmetu pirkšana un pārdošana fedzīvošanās nolūkā kvalificējama pēc noziegumu kopības ar 149. p. Noziegums uzskatāms par pabeigtu ar nēsāšanas, iegādāšanos utt. brīdi neatkarīgi no seku iestāšanās.

3. Noziegumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu, izdarīšanas motīvi var būt dažādi. Ja ieroci iegādājas, nēsā vai glabā (attiecībā uz šaujamā ieroci) kāda cita nozieguma izdarīšanai, nodarījumu kvalificē pēc kopības ar gatavošanos šim noziegumam, izņemot vienīgi gadījumus, kad vainīgās personas rīcība ir saistīta ar bandidismu. Tad nodarījums kvalificējams tikai pēc 72. p.

4. Par nozieguma subjektu var būt persona, kas sasniegusi 16 gadu vecumu.

Persona, kas brīvprātīgi (t. i., pēc savas iniciatīvas, pastāvot iespējai paturēt attiecīgo priekšmetu) nodevusi šaujamo ieroci, municiju vai sprāgstvielas, ko tā glabājusī bez atļaujas (kā arī nelikumīgi iegādājusies, izgatavojusi vai nēsājusī), tiek atbrīvota no kriminālatbildības.

219. pants. Šaujama ieroca, municijas vai sprāgstvielu izlaušanās

Par šaujama ieroca (izņemot bezviltņu medību ieroci), municijas vai sprāgstvielu izlauššanu — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz septiņiem gadiem.

Par to pašu nodarījumu, ja tas izdarīts atkārtoti vai to izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas norunas vai persona, kurai šaujama ierocis, municija vai sprāgstvielas izdoti dienesta vajadzībām vai uzticēti apsargāt, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz desmit gadiem.

Par šaujama ieroca (izņemot bezviltņu medību ieroci), municijas vai sprāgstvielu izlauššanu, izdarot laupīšanas uzbrukumus, vai ja to izdarījis sevišķi bīstams recidivists, —

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no sešiem līdz piecpadsmit gadiem.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidiņa 1967. gada 27. jūlija dekretā redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs», 1967, 32. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērst pret sabiedrisko drošību, jo ieroca, municijas vai sprāgstvielu nokļūšana nelikumīgā valdījumā var radīt iespēju tos izmantot noziedzīgiem mērķiem.

Par noziedzuma priekšmetu — šaujamo ieroci, municiju un sprāgstvielas — sk. 218. p. komentāru.

Atbilstība pēc komentējamā panta iestājas gadījumos, kad minētie priekšmeti izlaupti kā valsts iestādēm vai sabiedriskajām organizācijām, tā arī atsevišķiem pilsoņiem, kam tie piederējuši likumīgi vai arī nelikumīgi. Sk. PSRS AT plenuma 1974. gada 20. septembra lēmumu Nr. 7 «Par tiesu praksi lietās par šaujamo ierocū, municijas vai sprāgstvielu izlauššanu, ierocū, municijas vai sprāgstvielu nelikumīgu nesāšanu, glabāšanu, iegādāšanos, izgatavošanu vai realizēšanu un šaujamo ierocū nevērtīgu glabāšanu» («LPSR AT Biļetens», 1974, 4. nr.).

2. Ar šaujamo ierocū, municijas vai sprāgstvielu izlauššanu jāsaprot to jebkāda veida prettiesiska iegūšana (zādzība, atklāta zādzība u. c.) ar vainīgā nodomu izlaupti piesavināties vai nodot citai personai, tāpat rīkoties ar to pēc saviem ieskaļiem citādā veidā, ja tas radījis draudus sabiedriskajai drošībai.

672

Nodarījums (izņemot laupīšanas uzbrūkuma gadījumus) uzskatāms par pabeigtu ar ieroca, municijas vai sprāgstvielu nelikumīgas iegādāšanas brīdi.

Bezviltņu medību šaujama ieroca izlaušanās neizveido komentējamā pantā paredzētā nozieguma sastāvu, bet kvalificējama kā valsts vai sabiedriskās mantas, kā arī personiskās mantas izlaušanās atkārtībā no tā, kam ierocis piederējis.

Ja vainīgais izlaupijis lietošanai nederīgu ieroci (municiju, sprāgstvielas) un maldīgies par tā kvalitāti, uzskatīdams, ka ierocis ir nebojāts, nodarījums jākvalificē kā izlaupišanas mēģinājums.

Vainīgā darbības satur komentējamā pantā paredzēto noziegumu, ja ir izlauptas šaujama ieroca sastāvdaļas vai detaļas, kas ir lietošanai derīga ieroca samontēšanai nepieciešamais komplekts.

Šaujama ieroca sastāvdaļu un atsevišķu detaļu izlaupišana un tai sekojoša šaušanai derīga ieroca samontēšanai trūkstošo nepieciešamo detaļu izgatavošana jākvalificē pēc ieroca nelikumīga izgatavošana (218. p.).

3. Par šaujama ieroca, municijas vai sprāgstvielu izlaupišanas kvalificējošam pazīmēm saskaņā ar likumu uzskatāma izlaupišana: a) ja tā izdarīta atkārtoti; b) ja to izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas norunas; c) ja to izdarījis persona, kurai šaujama ierocis, municija vai sprāgstvielas izdoti dienesta vajadzībām vai uzticēti apsargāt; d) ja tā izdarīta ar laupīšanas uzbrukumus; e) ja to izdarījis sevišķi bīstams recidivists.

Nozieguma izdarīšana atzīstama par atkārtotu, ja pirms tā izdarīta izlaupišana, par kuru paredzēta atbilstība šai pantā un citu savienoto republiku KK atbilstošos pantos, neatkarīgi no tā, vai persona par to sodīta, ja vien sodā, mība nav dzēsta vai noņemta likumā paredzētajā kārtībā vai nav iestāties kriminālatbildības nolīgums par agrāk izdarīto izlaupišanu.

Par izlaupišanu, ko izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas norunas, sk. 85. p. komentāru.

Par dienesta lietošanai izsniegtu ierocū (municijas, sprāgstvielu) izlaupišanu jāuzskata to izlaupišana, ko izdarīja persona, kam šie priekšmeti izsniegti personiski un uz noteiktu laiku speciālu pienākumu izpildīšanai (posteņa

miliem, sargiem vai inkasentiem dienesta pienākumu izpildes laikā utt.).

Par apsargāšanai uzticētu ieroču (munīcijas, sprāgstvielu) izlaupišanu jāuzskata to izlaupišana no noliktavas vai citas glabāšanas vietas ne tikai tad, kad izlaupišanu izdara persona, kas izpilda apsargāšanas — sardzes funkcijas, bet arī tad, kad to izdara amatpersona vai arī materiāli atbildīga persona, kuras pārziņā šie priekšmeti atrodas sakarā ar dienesta stāvokli.

Šaujamu ieroču (munīcijas, sprāgstvielu) izlaupišana, izdarot uzbrukumū, uzskatāma par pabeigtu, sākot ar brīdi, kad vainīgais nolūkā iegūt šos priekšmetus izdara uzbrukumū, kas saistīts ar cietuša dzīvībai vai veselībai bīstamu vardarbību vai arī ar draudiem lietot tādu vardarbību. Par laupīšanas uzbrukumū sk. 87. p. komentāru. Par sevišķi bīstamu recidivistu sk. 24. p. komentāru.

4. Noziegumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu. Vainīgais apzinās, ka viņš izlaupa, piemēram, šaujamu ieroci, un vēlas to izdarīt, t. i., iegūt šo ieroci un rīkottes ar to kā ar savu. Izlaupišanas mōlīvēm nav nozīmes nodarījuma kvalifikācijā, tātad nav obligāti konstatēt, ka vainīgais rīkojies ar mantkāriņu mērķi. Ja ierocis izlaupts nolūka to lietot cita nozieguma izdarīšanai, tad atbildība iestājas pēc noziegumu kopības ar gatavošanos šim noziegumam.

5. Par nozieguma subjektu var būt 14 gadu vecumu sasniegusi persona.

220. pants. Šaujāmā ieroča nevēriņa glabāšana

Par šaujāmā ieroča nevēriņu glabāšanu, kas sagādājusi citai personai iespēju izmantot šo ieroci, ja tam bijušas smagas sekas, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem vai ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam.

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērstas pret sabiedrisko drošību, jo šaujamo ieroču nevēriņas glabāšanas rezultātā tie var nokļūt pie personām, kuras neapzinās to paugstinātu bīstamību (bērni, pusaudži, garīgi slimas personas), vai personām, kuras var tos izmantot noziedzīgiem mērķiem.

Par šaujāmajiem ieročiem sk. 218. p. komentāru.

674

Komentējamā pantā paredzētā nozieguma priekšmets var būt arī bezvītnu medību šaujamais ierocis.

2. Ar šaujāmā ieroča nevēriņu glabāšanu saprot gadījumus, kad netiek ievēroti ieroču glabāšanai nepieciešamie piesardzības noteikumi un sakarā ar to rodas iespēja citai personai izmantot šo ieroci.

3. Atbildība pēc komentējamā panta iestājas par tādu nevēriņu ieroča glabāšanu, kuras rezultātā citai personai radās iespēja lietot šo ieroci un tādēļ iestājās smagas sekas. Tāpēc jākonstatē, ka starp šīm sekām, kuras iestājusās citas personas rīcības dēļ, un ieroča nevēriņu glabāšanu pastāv cēloniskais sakars. Ja ar ieroci nevēriņi apģaujies persona, kura pati atbild par šī ieroča glabāšanu (tas bijis personas valdījumā), un tādēļ iestājusās smagas sekas, piemēram, nonāvēts kāds cilvēks, tad minētā persona saucama ple atbildības par noziegumu pret personu. Ar smagām sekām jāsaprot cilvēka nonāvēšana, smagu vai vidēju smaguma miesas bojājumu nodarīšana, kā arī smaga nozieguma izdarīšana ar šo ieroci.

4. Noziegumu var izdarīt tikai aiz neuzmanības, pie tam galvenokārt noziedzīgas neverības veidā — vainīgais nav paredzējis, ka ieroča nevēriņas glabāšanas rezultātā var iestāties smagas sekas, kaut gan viņam vajadzēja un viņš varēja tās paredzēt.

5. Par nozieguma subjektu var būt persona, kuras likumīgā glabāšana atrodas ierocis (sakarā ar dienesta pildīšanu u. tml.).

Ja šaujamo ieroci persona glabājusi nelikumīgi, šī ieroča nevēriņas glabāšanas rezultātā to izmantojusi cita persona un iestājusās smagas sekas, tad nodarījums, kas izpaužas ieroča glabāšana, kvalificējams pēc 218. p. 1 d., bet nevis pēc komentējamā panta.

220.¹ pants. Nelikumīga karatē mācīšana*

221. pants. Ātri uzliesmojošu vai kodīgu vielu nelikumīga pārsūtīšana

Par ātri uzliesmojošu vielu vai priekšmetu, kā arī kodīgu vielu nelikumīgu pārsūtīšanu pa pastu vai ar bagāžu, ja sodā ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam.

* So panta sk. Pielikumā.

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērstis pret sabiedrisko drošību, jo ātri uzliesmojošu vielu vai priekšmetu, kā arī kodīgu vielu nelikumīgas pārsūtīšanas rezultātā iespējama ugunsgrēka izcelšanās vai citu smagu sekū iestāšanās.

Nozieguma priekšmeis ir viegli uzliesmojošas vielas vai priekšmeti (piemēram, nātrījs, kālijs, salpētis, benzīns, petroleja, acetons u. c.), kas aizdegas vai eksplodē no atklāta uguns avota, dzirkstieles, savienošanās ar citām vielām vai spēj uzliesmot paši no sevis, kā arī kodīgas vielas (skābes, nedzēsti kaļķi, formalīns u. c.), kas, saskaroties ar citām vielām, rada sainššanas procesu.

2. Ar nelikumīgu minēto vielu vai priekšmetu pārsūtīšanu pa pastu vai ar bagāžu jāsaprot šo vielu vai priekšmetu sūtīšana, izmantojot pasta iestāžu, kā arī jebkuras bagāžas pārvadāšanas iestādes vai organizācijas pakalpojums pretēji attiecīgo vielu vai priekšmetu pārsūtīšanas noteikumiem (neuzrādot sūtījuma īpatnības, neievērojot vajadzīgos piesardzības noteikumus utt.).

3. Atbildība pēc komentējamā panta iestājas par tādu minēto vielu vai priekšmetu nelikumīgu pārsūtīšanu, kuras rezultātā iestājušās smagas sekas. Tādēļ jākonstatē cēloniskais sakars starp nelikumīgu pārsūtīšanu un smagu sekū iestāšanos.

Ar smagām sekām jāsaprot ugunsgrēks, eksplozija, cilvēku saindēšanās, apdegumi, ka rezultātā bijuši cilvēku upuri vai nodarīti miesas bojājumi (smagi vai vidēja smaguma), ievērojami materiālie zaudējumi valsts, sabiedriskajam vai pilsoņu personiskajam īpašumam.

4. Noziegumu var izdarīt aiz neuzmanības, kaut arī pašus pārsūtīšanas noteikumus vainīgais pārkāpis apzināti. Sādi rīkojoties, vainīgais ir vai nu paredzējis šīs savas darbības sekū iestāšanās iespēju, bet vieglprātīgi palāvis, ka tās neiesāsties (noziedzīga pašpalāvība), vai arī nav paredzējis šādu sekū iestāšanās iespēju, kaut gan viņam vajadzēja un viņš varēja tās paredzēt (noziedzīga nevēriba).

Ja vainīgais vēlējies vai apzināti pielāvis smagu sekū iestāšanos, tad viņa nodarījums kvalificējams kā tišs noziegums pret personu vai īpašumu.

5. Par nozieguma subjektu var būt jebkura 16 gadu vecumu sasniegusi persona, arī amatpersona.

221. pants. Sprāgstozņu vai ātri uzliesmojošu vielu pārvadāšana gaisa kuģī, ja to izdarījis pasaziēris

Par sprāgstozņu vai ātri uzliesmojošu vielu pārvadāšanu gaisa kuģī, ja to izdarījis pasaziēris, —

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem vai ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam, vai ar naudas sodu līdz simt rubļiem.

Par tām pašām darbībām, kam bijušas smagas sekas, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no trim līdz desmit gadiem.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidiija 1973. gada 29. novembra dekretā redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs», 1973, 50. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērstis pret sabiedrisko drošību, jo sprāgstvielu un ātri uzliesmojošu vielu pārvadāšana gaisa kuģī, neievērojot speciālus piesardzības noteikumus, var būt par katastrofais cēloni.

Par sprāgstvielām sk. 218. p. komentāru.

2. Atbildība pēc komentējamā panta iestājas par jebkāda daudzuma sprāgstvielu vai viegli uzliesmojošu vielu pārvadāšanu gaisa kuģī jebkāda veidā, ja to izdarījis pasaziēris (glabājot šīs vielas pie sevis vai atsevišķi rokas bagāžā jebkurā iesaiņojumā).

3. Komentējamā panta I d. paredzētais noziegums ir pabeigts ar pantā norādīto darbību izdarīšanu (pārvadāšanu), pēc II d. atbildība iestājas gadījumā, ja nodarījumam bijušas smagas sekas.

Par smagām sekām sk. 221. p. komentāru.

4. Komentējamā panta I d. norādīto noziegumu var izdarīt ar tiešu nodomu, t. i., vainīgais vēlas izdarīt pantā minēto vielu pārvadāšanu gaisa kuģī, apzinoties šīs rīcības sabiedrisko bīstamību. Vainīgā attieksme pret noziegumu kvalificējošiem apstākļiem — t. i., panta II d. paredzētajam sekām — var izpausties tikai neuzmanības veidā (noziedzīga pašpalāvība vai noziedzīga nevēriba).

5. Par nozieguma subjektu var būt jebkura 16 gadu vecumu sasniegusi persona, ja tā ir gaisa kuģa pasažieris.

219. pants. Šaujama ieroča, municijas vai sprāgstvielu izlaupšana

Par šaujama ieroča (izņemot bezvītnu medību ieroci), municijas vai sprāgstvielu izlaupšanu — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz septiņiem gadiem.

Par to pašu nodarījumu, ja tas izdarīts atkārtoti vai to izdarījuši personu grupa pēc iepriekšējas norunas vai persona, kurai šaujama ieroci, municija vai sprāgstvielas izdoti dienesta vajadzībām vai uzticēti apsargāt, —

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz desmit gadiem.

Par šaujama ieroča (izņemot bezvītnu medību ieroci), municijas vai sprāgstvielu izlaupšanu, izdarot laupšanas uzbrukumus, vai ja to izdarījis sevišķi bīstams recidivists, —

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no sešiem līdz piecpadsmit gadiem.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidiņa 1967. gada 27. jūlija dekreta redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs», 1967, 32. nr.)

1. Komentējamā panta paredzētais noziegums veidots pret sabiedrisko drošību, jo ieroča, municijas vai sprāgstvielu nokļūšana nelikumīgā valdījumā var radīt iespēju tos izmantot noziedzīgiem mērķiem.

Par nozieguma priekšmetu — šaujamo ieroci, municiju un sprāgstvielām — sk. 218. p. komentāru.

Atbildība pēc komentējamā panta iestājas gadījumos, kad minētie priekšmeti izlaupīti kā valsts iestādēm vai sabiedriskajām organizācijām, tā arī atsevišķiem pilsoņiem, kam tie piederējuši likumīgi vai arī nelikumīgi. Sk. PSRS AT plēnuma 1974. gada 20. septembra lēmumu Nr. 7 «Par tiesu praksi lietās par šaujamo ieroču, municijas vai sprāgstvielu izlaupšanu, ieroču, municijas vai sprāgstvielu nelikumīgu nēsāšanu, glabāšanu, iegādāšanos, izgatavošanu vai realizēšanu un šaujamo ieroču nevērtīgu glabāšanu» («LPSR AT Biļetens», 1974, 4. nr.).

2. Ar šaujamo ieroču, municijas vai sprāgstvielu izlaupšanu jāsaprot to jebkāda veida prethesiska iegūšana (zādzība, atklāta zādzība u. c.) ar vainīgā nodomu izlaupīto piesavināties vai nodot citai personai, tāpat rīkottes ar to pēc saviem ieskatiem citādā veidā, ja tas radījis draudus sabiedriskajai drošībai.

Nodarījums (izņemot laupšanas uzbrūkuma gadījumus) uzskatāms par pabeigtu ar ieroča, municijas vai sprāgstvielu nelikumīgas iegādāšanās brīdi.

Bezvītnu medību šaujama ieroča izlaupšana neizveido komentējamā panta paredzētā nozieguma sastāvu, bet kvalificējama kā valsts vai sabiedriskās mantas, kā arī personiskās mantas izlaupšana atkarībā no tā, kam ieroci piederējis.

Ja vainīgais izlaupījis lietošanai nederīgu ieroci (municiju, sprāgstvielas) un maldījies par tā kvalitāti, uzskatāms, ka ieroci ir nebojāts, nodarījums jākvalificē kā izlaupšanas mēģinājums.

Vainīgā darbības satur komentējamā panta paredzēto noziegumu, ja ir izlaupītas šaujama ieroča sastāvdaļas vai detaļas, kas ir lietošanai derīga ieroča samontēšanai nepieciešamais komplekts.

Šaujama ieroča sastāvdaļu un atsevišķu detaļu izlaupšana un tai sekojoša šaušanai derīga ieroča samontēšanai trūkstošo nepieciešamo detaļu izgatavošana jākvalificē pēc kopības kā valsts vai sabiedriskās mantas izlaupšana un ieroča nelikumīga izgatavošana (218. p.).

3. Par šaujama ieroča, municijas vai sprāgstvielu izlaupšanas kvalificējošām pazīmēm saskaņā ar likumu uzskatāma izlaupšana: a) ja tā izdarīta atkārtoti; b) ja to izdarījuši personu grupa pēc iepriekšējas norunas; c) ja to izdarījuši persona, kurai šaujama ieroci, municija vai sprāgstvielas izdoti dienesta vajadzībām vai uzticēti apsargāt; d) ja tā izdarīta ar laupšanas uzbrukumus; e) ja to izdarījis sevišķi bīstams recidivists.

Nozieguma izdarīšana atzīstama par atkārtotu, ja pirms tā izdarīta izlaupšana, par kuru paredzēta atbildība šai pantā un citu savienoto republiku KK atbilstošos pantos, neatkarīgi no tā, vai persona par to sodīta, ja vien sodāmiņa nav dzēsta vai noņemta likumā paredzētajā kārtībā vai nav iestāties kriminālatbildības nolīgums par agrāk izdarīto izlaupšanu.

Par izlaupšanu, ko izdarījuši personu grupa pēc iepriekšējas norunas, sk. 85. p. komentāru.

Par dienesta lietošanai izsniegtu ieroču (municijas, sprāgstvielu) izlaupšanu jāuzskata to izlaupšana, ko izdara personas, kam šie priekšmeti izsniegti personiski un uz noteiktu laiku speciālu pienākumu izpildīšanai (posteņa

miličiem, sargiem vai inkasentiem dienesta pienākumu izpildes laikā utt.).

Par apsargāšanai uzticētu ieroču (munīcijas, sprāgstvielu) izlaupīšanu jāuzskata to izlaupīšana no noliktavas vai citas glabāšanas vietas ne tikai tad, kad izlaupīšanu izdara persona, kas izpilda apsargāšanas — sardzes funkcijas, bet arī tad, kad to izdara amatpersona vai arī materiāli atbildīga persona, kuras pārziņā šie priekšmeti atrodas sakarā ar dienesta stāvokli.

Saujamie ieroču (munīcijas, sprāgstvielu) izlaupīšana, izdarot uzbrukumū, uzskatāma par pabeigtu, sākot ar brīdi, kad vainīgais nolūkā iegūt šos priekšmetus izdara uzbrukumū, kas saistīts ar cietuša dzīvībai vai veselībai bīstamu vardarbību vai arī ar draudīgu lietot tādu vardarbību. Par laupīšanas uzbrukumū sk. 87. p. komentāru.

Par sevišķi bīstamu recidivistu sk. 24. p. komentāru.

4. Noziegumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu. Vainīgais apzinās, ka viņš izlaupa, piemēram, šaujamo ieroci, un vēlas to izdarīt, t. i., iegūt šo ieroci un rīkottes ar to kā ar savu. Izlaupīšanas motīviem nav nozīmes nodarījuma kvalifikācijā, tāpat nav obligāti konstatēt, ka vainīgais rīkojies ar mantkāriņu mērķi. Ja ierocis izlaupīts nolūkā to lietot cita nozieguma izdarīšanai, tad atbildība iestājas pēc noziegumu kopības ar gatavošanos šim noziegumam.

5. Paņ nozieguma subjektu var būt 14 gadu vecumu sasniegusi persona.

220. pants. Šaujama ieroča nevēriga glabāšana

Par šaujama ieroča nevērigu glabāšanu, kas sagādājis citai personai iespēju izmantot šo ieroci, ja tam bijušas smagas sekas, —

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem vai ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam.

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērst pret sabiedrisko drošību, jo šaujamo ieroču nevērigas glabāšanas rezultātā tie var nokļūt pie personām, kuras neapzinās to paaugstinātu bīstamību (bēniņi, pusaudži, garīgi slimas personas), vai personām, kuras var tos izmantot noziedzīgiem mērķiem.

Par šaujama ieročiem sk. 218. p. komentāru.

674

Komentējamā pantā paredzētā nozieguma priekšmets var būt arī bezvīņu medību šaujamais ierocis.

2. Ar šaujama ieroča nevērigu glabāšanu saprot gadījumus, kad netiek ievēroti ieroču glabāšanai nepieciešamie piesardzības noteikumi un sakarā ar to rodas iespēja citai personai izmantot šo ieroci.

3. Atbildība pēc komentējamā panta iestājas par tādu nevērigu ieroča glabāšanu, kuras rezultātā citai personai radās iespēja lietot šo ieroci un tādēļ iestājās smagas sekas. Tāpēc jākonstatē, ka starp šīm sekām, kuras iestājusās citas personas rīcības dēļ, un ieroča nevērigu glabāšanu pastāv cēloniskais sakars. Ja ar ieroci nevērigi apgādājusies persona, kura pati atbild par šī ieroča glabāšanu (tas bijis personas valdījumā), un tādēļ iestājusās smagas sekas, piemēram, nonāvēts kāds cilvēks, tad minētā persona saucama pie atbildības par noziegumu pret personu. Ar smagam sekām jāsaprot cilvēka nonāvēšana, smagu vai vidēji smaguma miesas bojājumu nodarīšana, kā arī smaga nozieguma izdarīšana ar šo ieroci.

4. Noziegumu var izdarīt tikai atz neuzmanības, pie tam galvenokārt noziedzīgas neverības veidā — vainīgais nav paredzējis, ka ieroča nevērigas glabāšanas rezultātā var iestāties smagas sekas, kaut gan viņam vajadzēja un viņš varēja tās paredzēt.

5. Par nozieguma subjektu var būt persona, kuras likumīgā glabāšanā atrodas ierocis (sakarā ar dienesta pildīšanu u. tml.).

Ja šaujamo ieroci persona glabājis, nelikumīgi, šī ieroča nevērigas glabāšanas rezultātā to izmantojis cita persona un iestājusās smagas sekas, tad nodarījums, kas izpaužas ieroča glabāšanā, kvalificējams pēc 218. p. 1. d., bet nevis pēc komentējamā panta.

220.1 pants. Nelikumīga karatē mācīšana*

221. pants. Ātri uzliesmojošu vai kodīgu vielu nelikumīga pārsūtīšana

Par ātri uzliesmojošu vielu vai priekšmetu, kā arī kodīgu vielu nelikumīgu pārsūtīšanu pa pastu vai ar bagāžu, ja tai bijušas smagas sekas, —
soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam.

* So pantu sk. Pielikumā.

22*

675

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērst pret sabiedrisko drošību, jo ātri uzliesmojošu vielu vai priekšmetu, kā arī kodīgu vielu nelikumīgas pārsūtīšanas rezultātā iespējama ugunsgrēka izcelšanās vai citu smagu sekū iestāšanās.

Nozieguma priekšmets ir viegli uzliesmojošas vielas vai priekšmeti (piemēram, nātrijs, kālijs, salpētis, benzīns, petroleja, acetons u. c.), kas aizdegas vai eksplodē no atklāta uguns avota, dzirksteles, savienošanās ar citām vielām vai spēj uzliesmot paši no sevis, kā arī kodīgas vielas (skābes, nedzēsti kaļķi, formalīns u. c.), kas, saskaroties ar citām vielām, rada saīšanās procesu.

2. Ar nelikumīgu minēto vielu vai priekšmetu pārsūtīšanu pa pastu vai ar bagāžu jāsaprot šo vielu vai priekšmetu sūtīšana, izmantojot pasta iestāžu, kā arī jebkuras bagāžas pārvadāšanas iestādes vai organizācijas pakalpojumus pretēji attiecīgo vielu vai priekšmetu pārsūtīšanas noteikumiem (neuzrādot sūtījuma īpatnības, neievērojot vajadzīgos piesardzības noteikumus utt.).

3. Atbildība pēc komentējamā panta iestājas par tādu minēto vielu vai priekšmetu nelikumīgu pārsūtīšanu, kuras rezultātā iestājušās smagas sekas. Tādēļ jākonstatē cēloniskais sakars starp nelikumīgu pārsūtīšanu un smagu sekū iestāšanos.

Ar smagām sekām jāsaprot ugunsgrēks, eksplozija, cilvēku saindēšanās, apdegumi, kā rezultātā bijuši cilvēku upuri vai nodarīti miesas bojājumi (smagi vai vidēja smaguma), ievērojami materiālie zaudējumi valsts, sabiedriskajam vai pilsoņu personiskajam īpašumam.

4. Noziegumu var izdarīt aiz neuzmanības, kaut arī pašus pārsūtīšanas noteikumus vainīgais pārkāpis apzināti. Sādi rīkojoties, vainīgais ir vai nu paredzējis šīs savas darbības sekū iestāšanās iespēju, bet vieglprātīgi paļāvies, ka tās neiesīstās (noziedzīga pašpaļāvība), vai arī nav paredzējis šādu sekū iestāšanās iespēju, kaut gan viņam vajadzēja un viņš varēja tās paredzēt (noziedzīga nevēriba).

Ja vainīgais vēlējies vai apzināti pielāvis smagu sekū iestāšanos, tad viņa nodarījums kvalificējams kā tīšs noziegums pret personu vai īpašumu.

5. Par nozieguma subjektu var būt jebkura 16 gadu vecumu sasniegusi persona, arī amatpersona.

676

221.1 pants. Sprāgstošu vai ātri uzliesmojošu vielu pārvadāšana gaisa kuģī, ja to izdarījis pasažieris

Par sprāgstošu vai ātri uzliesmojošu vielu pārvadāšanu gaisa kuģī, ja to izdarījis pasažieris, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem vai ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam, vai ar naudas sodu līdz simt rubļiem.

Par tām pašām darbībām, kam bijušas smagas sekas, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no trim līdz desmit gadiem.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidiļa 1973. gada 29. novembra dekrēta redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs», 1973, 50. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērst pret sabiedrisko drošību, jo sprāgstvielu un ātri uzliesmojošu vielu pārvadāšana gaisa kuģī, neievērojot speciālus piesardzības noteikumus, var būt par katastrofas cēloni.

Par sprāgstvielām sk. 218. p. komentāru.

2. Atbildība pēc komentējamā panta iestājas par jebkāda daudzuma sprāgstvielu vai viegli uzliesmojošu vielu pārvadāšanu gaisa kuģī jebkāda veidā, ja to izdarījis pasažieris (glabājot šīs vielas pie sevis vai atsevišķi rokas bagāžā jebkurā iesaiņojumā).

3. Komentējamā panta 1 d. paredzētais noziegums ir pabeigts ar panta norādīto darbību izdarīšanu (pārvadāšanu), pēc 1 d. atbildība iestājas gadījumā, ja nodarījumam bijušas smagas sekas.

Par smagām sekām sk. 221. p. komentāru.

4. Komentējamā panta 1 d. norādīto noziegumu var izdarīt ar tiešu nodomu, t. i., vainīgais vēlas izdarīt panta minēto vielu pārvadāšanu gaisa kuģī, apzinoties šīs rīcības sabiedrisko bīstamību. Vainīgā attieksme pret noziegumu kvalificējošiem apstākļiem — t. i., panta 1 d. paredzētajam sekām — var izpausties tikai neuzmanības veidā (noziedzīga pašpaļāvība vai noziedzīga neverība).

5. Par nozieguma subjektu var būt jebkura 16 gadu vecumu sasniegusi persona, ja tā ir gaisa kuģa pasažieris.

677

222. pants. Indīgu vai stipri iedarbīgu vielu izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, realizēšana vai pārsūtīšana

Par indīgu vai stipri iedarbīgu vielu, kas nav narkotiskās vielas, izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu vai realizēšanu bez attiecīgas atļaujas, kā arī par noleikumu pārkāpšanu attiecībā uz indīgu vai stipri iedarbīgu vielu, kas nav narkotiskās vielas, ražošanu, glabāšanu, izdošanu, uzskaiti, pārvaadašanu, pārsūtīšanu pa pastu vai ar bagāžu — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz vienam gadam vai ar labošanas darbiem uz tādu pašu laiku.

Par attiecīgo vielu nelikumīgu izgatavošanu vai realizēšanu, ja tai bijis nodarbošanās raksturs vai ja šā panta pirmajā daļā paredzētajai darbībai bijušas smagas sekas, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezīdija 1974. gada 26. septembra dekretā redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs», 1974, 40. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērts pret iedzīvotāju veselību, ņemot vērā nevis konkrētas personas veselību, bet cilvēku veselību kā sociālu labumu.

Par nozieguma priekšmetu uzskatāmas indīgas un stipri iedarbīgas vielas, kas nav narkotiskās vielas.

Indīgas vielas ir tādas vielas, kas saindē cilvēka organismu pat tad, ja tās lieto nelielās devās (piemēram, strīh-līns, arsenīks, ziļskābe, metilspirts u. c. krājuma Государственная фармакопея СССР, 10-издание, М., «Медицина», 1968, с. 30—31, ievietotajā «А» sarakstā norādītās vielas).

Stipri iedarbīgas vielas ir vielas, kuras rada stipru reakciju cilvēka organismā un kuru lietošana lielākas devās vai pastāvot medicīniskai kontrindikācijai var būt par iemeslu cilvēka saslimšanai (piemēram, analģīns, dimed-rols, kodeīns, kofeīns u. c. iepriekš minētajā krājumā ievietotajā «В» sarakstā norādītās vielas).

2. Atbildība pēc komentējamā panta 1 d. paredzēta par a) indīgu vai stipri iedarbīgu vielu, kas nav narkotiskās

¹ Sk. 3. piezīmi pie 7.1 panta.

vielas, izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu vai realizēšanu bez attiecīgas atļaujas un b) par noleikumu pārkāpšanu attiecībā uz šo vielu ražošanu, glabāšanu, izdošanu, uzskaiti, pārvaadašanu, pārsūtīšanu pa pastu vai ar bagāžu.

Ar minēto vielu izgatavošanu jāsaprot šo vielu iegūšana no dabiskajam izejvielām vai no preparātiem, kuru sastāvdaļa ir šīs vielas. Izgatavošana bez atļaujas būs gadījumos, ja to izdara privātpersona vai tāds valsts vai sabiedriskās organizācijas darbinieks, kas nav uz to pilnvarots.

Iegādāšanās var nozīmēt, šīs vielas pērkot, apmainot, iegūstot krāpšanas ceļā, ar atlīdzību vai bez tās utt.

Ar minēto vielu glabāšanu saprot gan to turēšanu parastajos sadzīves apstākļos, gan arī speciālās glabātavās.

Ar minēto vielu realizēšanu jāsaprot šo vielu nodošana citai personai par atlīdzību vai bez tās (pārdošana, dāvināšana, apmaiņa, parāda atlīdzināšana, aizdošana utt.).

Tādu personu darbības, kuras pārdod kādas citas vielas kā narkotiskās, stipri iedarbīgas un indīgas, lai iegūtu pilsoņu naudu vai mantu, jākvalificē kā krāpšana. Pircēji šādos gadījumos, ja ir komentējamā panta (vai 222.1 p.) dispozīcijā norādītie pamati, saucami pie atbildības par narkotisku, stipri iedarbīgu vai indīgu vielu nelikumīgas iegādāšanas mērķaizpildi. Sk. PSRS AT plēnuma 1975. gada 26. septembra lēmumu Nr. 7 «Par tiesu praksi lietās par narkotisko vielu izlaupišanu, narkotisku, stipri iedarbīgu un indīgu vielu nelikumīgu izgatavošanu un izplatīšanu» («LPSR AT Biļetens», 1975, 4. nr.).

Indīgu vai stipri iedarbīgu vielu izlaupišana kvalificējama kā noziegums pret sociālistisko vai personisko īpašumu.

3. Minēto vielu ražošanas, glabāšanas, izdošanas, uzskaites, pārvaadašanas un pārsūtīšanas noteikumu pārkāpšana izpaužas PSRS Veselības aizsardzības ministrijas, Medicīniskās rūpniecības ministrijas, kā arī citu resoru izstrādātu speciālu noteikumu, kuru mērķis ir nodrošināt indīgu un stipri iedarbīgu vielu izlietošanu vienīgi medicīnas, zinātnes un ražošanas mērķiem, pārkāpšanā.

4. Komentējamā panta 1 d. paredzētais noziegums ir pabeigts ar norādīto darbību (bezdarbības) izdarīšanas brīdī.

5. Pēc komentējamā panta II d. atbilstība iestājas par darbību, kas izpaužas stipri iedarbīgu un indīgu vielu izgatavošana vai realizēšanā, ja tai bijis nodarbošanās raksturs vai ja panta I d. paredzētajai darbībai ir bijušas smagas sekas.

Izgatavošanai vai realizēšanai ir nodarbošanās raksturs, ja to veic sistemātiski un tā kļuvusi par pastāvīgu vai būtisku papildu ienākumu avotu.

Ar smagām sekām jāsaprot saindēšanās, kuras rezultātā iestājusies cilvēka nāve vai nodarīti smagi vai vidēja smaguma miesas bojājumi, ievērojami materiālie zaudējumi.

6. Noziegumu daļā par indīgu vai stipri iedarbīgu vielu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu vai realizēšanu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu. Vainīgais apzinās šīs rīcības prettiesiskumu un vēlas šādi rīkoties. Nodarījuma moliem nozieguma kvalifikācijā nav nozīmes. Minēto vielu uzpirkšana un tālāk pārdošana iedzīvošanās nolūkā kvalificējama kā noziegumu kopība pēc 222. un 149. p.

Noziegumu daļā par noteikumu pārkāpšanu attiecībā uz minēto vielu ražošanu, glabāšanu, izdošanu, uzskaiti, pārvadāšanu vai pārsūtīšanu var izdarīt kā ar nodomu, tā aiz neuzmanības.

Vainīgā attieksme pret vienu no noziegumu kvalificējošiem apstākļiem — t. i., ja panta I d. paredzētajām darbībām bijušas smagas sekas (II d.), — var izpausties tikai neuzmanības veidā (noziedzīga pašpaļāvība vai noziedzīga nevēriba).

7. Par nozieguma subjektu daļā par indīgu vai stipri iedarbīgu vielu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu vai realizēšanu bez attiecīgas atļaujas var būt 16 gadu vecumu sasnēgusi persona (bet ne amatpersona), bet daļā par noteikumu pārkāpšanu attiecībā uz šo vielu ražošanu, glabāšanu, izdošanu, uzskaiti, pārvadāšanu pa pasta vai ar bagāžu par nozieguma subjektu var būt kā amatpersona, tā arī cita persona, kurai sakarā ar uzticēto darbu ir pienākums ievērot minētos noteikumus. Ja šos noteikumus pārkāpušas amatpersonas darbības ir amatnozieguma saistīva pazīmes (launpātība, nolaidība, kukuļņemšana u. c.), tad tās kvalificējamas pēc kopības ar pantu, kas paredz atbildību par amatnoziegumu.

222.¹ pants. Narkotisku vielu nelikumīga izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana, pārsūtīšana realizēšanas nolūkā vai realizēšana

Par narkotisku vielu nelikumīgu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu vai pārsūtīšanu realizēšanas nolūkā, kā arī par šo vielu nelikumīgu realizēšanu soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz desmit gadiem, konfiscējot mantu vai bez konfiscācijas.

Par tām pašām darbībām, ja tās izdarītas atkārtoti vai tās izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas norunas, vai persona, kas agrāk izdarījusi vienu no šā kodeksa 222.² — 222.5 pantā paredzētajiem noziegumiem, vai izdarījis sevišķi bīstams recidivists, kā arī ja šo darbību priekšmets bijušas narkotiskas vielas lielos apmēros, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no sešiem līdz piecpadsmit gadiem, konfiscējot mantu.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidiļa 1974. gada 26. septembra dekretā¹ redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Zinotājs», 1974, 40. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērst pret iedzīvotāju veselību.

Par nozieguma priekšmetu uzskatāmas narkotiskas vielas. Tās ir vielas (arī preparāti), kas iedarbojas uz centrālā nervu sistēmu, spējot radīt īpašu apreibuma stāvokli (eiforiju) ar tam sekojošu spēku izsīkumu. Narkotisku vielu lietošana noved pie stāvokļa (narkomānija), ko raksturo psihska un arī fiziska atkarība no narkotisko vielu iedarbības, nepārvarama tieksme turpināt lietot šīs vielas, iegūstot tās jebkādā, arī prettiesiskā veidā. Pie narkotiskām vielām pieskaitāmi opijs, morfijs, heroīns, kokains, hašišs, marihuāna u. c.

2. Par izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu un realizēšanu sk. 222. p. komentāru.

Narkotisku vielu iegādāšanās, tās uzpērkot, un tālāka pārdošana peļņas nolūkā nav papildus kvalificējama kā spēkulācija. Sk. PSRS AT plenuma 1975. gada 25. septembra lēmumu Nr. 7 «Par tiesu praksi lietās par narkotisko vielu izlaupīšanu, narkotisku, stipri iedarbīgu un indīgu vielu nelikumīgu izgatavošanu un izplatīšanu» («LPSRS AT Biļetens», 1975, 4. nr.).

¹ Sk. 3. piezīmi pie 7.¹ panta.

Ar pārvadāšanu jāsaprot narkotisku vielu pārvietošana, izmantojot jebkādus transporta līdzekļus, no vienas vietas uz kādu citu vietu.

Ar pārsūtīšanu jāsaprot narkotisku vielu sūtīšana ne vien pa pastu un ar bagāžu, bet arī jebkādā citā veidā, maz nezināt par sūtījuma saturu, pakalpojums.

Pēc komentējamā panta kvalificējama arī par narkotiskām vielām atzītu augu vai narkotisku vielu saturošu augu daļu nelikumīga iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana vai pārsūtīšana ar nolūku tās realizēt, kā arī to realizēšana. Nozieguma sastāvam nepieciešams, lai minētās darbības tiktu izdarītas nelikumīgi, t. i., pārkāpjot PSRS Veselības aizsardzības ministrijas, Medicīniskās rūpniecības ministrijas, kā arī citu resoru izstrādātos speciālos noteikumus par šo vielu izgatavošanu, iegādāšanos, lietošanu, glabāšanu, pārvadāšanu, pārsūtīšanu, realizēšanu utt.

Noziegums ir pabeigts ar kādas no pantā minētajām darbībām izdarīšanas brīdi.

3. Komentējamā pantā minēto noziegumu atzīst par izdarītu kvalificējošos apstākļos (II d.), ja panta I d. norādītās darbības a) izdarītas atkārtoti, b) tās izdarījusi persona grupa, c) persona, kas agrāk izdarījusi vienu no šī kodeksa 222.2—222.5 pantā paredzētajiem noziegumiem, d) izdarītājs sevišķi bīstams recidivists, e) šo darbību priekšmets bijušas narkotiskas vielas lielos apmēros. Nozieguma kvalificēšanai pēc 222.1 p. I d. nepieciešams, lai personas nodarījumā būtu kaut viena no minētajām kvalificējošajām pazīmēm.

4. Nozieguma izdarīšana atzīstama par atkārtotu, ja vainīgais jau agrāk izdarījis kādu no šai pantā minētajām darbībām atļecībā uz citu narkotisko vielu daudzumu. Tāpēc atkārtotības pazīmi neizveido, piemēram, personas rīcība, nelikumīgi izgatavojot narkotiskas vielas realizēšanas nolūkā un pēc tam šīs vielas pārsūtot tai pašā nolūkā utt.

Atkārtotības pazīmi neizveido, bet kvalificējama pēc noziegumu kopības narkotisku vielu izlaupišana un tai sekojoša šo vielu glabāšana, pārvadāšana vai pārsūtīšana realizēšanas nolūkā, kā arī šo vielu realizēšana. Gluži tāpat neveido atkārtotības pazīmi, bet kvalificējama pēc noziegumu kopības 222.3—222.5 p. paredzēto noziegumu izdarīšana (iekopšanai aizliegtu narkotiskas vielas saturošu kul-

tūru sēšana vai audzēšana, narkotisku vielu lietošanas perklū organizēšana vai turēšana, pamudināšana lietot narkotiskas vielas) un tiem sekojoša to pašu vielu glabāšana vai citu 222.1 p. minēto darbību izdarīšana ar tām pašām vielām.

Personas atbildība pēc atkārtotības pazīmes vai sakarā ar to, ka šī persona agrāk izdarījusi vienu no 222.2—222.5 p. paredzētajiem noziegumiem, iestājas neatkarīgi no tā, vai minētā persona agrāk bijusi notiesāta par kādu no šajos pantos uzskaitītajiem noziegumiem, ja vien iepriekšējā sodāmība nav dzēsta vai noņemta likumā paredzētajā kārtībā vai par agrāk izdarīto noziegumu nav iestājies kriminālatbildības nolīgums.

5. Ar komentējamā pantā norādītajām darbībām, ko izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas norunas, jāsaprot tādas darbības, kurās piedalījušās divas vai vairākas personas, kas jau iepriekš bija vienojušās par to kopīgu izdarīšanu.

6. Par sevišķi bīstamu recidivistu sk. 24. p. komentāru. 7. Jautājumu par to, vai nodarījuma priekšmets bijušas narkotiskas vielas lielos apmēros, uzskata par fakta jautājumu, kas jāizlemj, ņemot vērā ne tikai narkotisko vielu daudzumu (apjomu, svaru utt.), bet arī dažādu narkotisku vielu īpašības atkarībā no pakāpes, ka tas iedarbojas uz cilvēka organismu. Pie tam jāievēro, ka, lai kvalificētu nodarījumu pēc komentējamā panta I d., narkotisko vielu daudzumam nav nozīmes. Taču, ja šis nodarījums ar narkotiskām vielām izdarīts liela apjomā, tas kvalificējams pēc panta II d.

8. Noziegumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu, t. i., vainīgais apzinās, ka panta norādītās darbības viņš nelikumīgi izdara tieši ar narkotiskām vielām, un vēlas tā rīkoties. Pie tam nepieciešams, lai panta norādītās darbības (izgatavošana, iegādāšanās utt.) tiktu izdarītas realizēšanas nolūkā.

9. Par nozieguma subjektu var būt ikviens 16 gadu vecumu sasniegusi persona.

222.2 pants. Narkotisku vielu izlaupišana

*Par narkotisku vielu izlaupišanu —
soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz desmit gadiem,
konfiscējot mantu vai bez konfiskācijas.*

Par to pašu nodarījumu, ja tas izdarīts atkārtoti vai to izdarījuši personu grupa pēc iepriekšējas norunas, vai tas izdarīts, lietojot vardarbību, kura nav bīstama dzīvībai un veselībai, vai to izdarījuši persona, kam minētās vielas bija uzticētas sakarā ar tās dienesļa stāvokli vai nodotas apsardzībā, kā arī persona, kas agrāk izdarījuši vienu no šā kodeksa 222.¹, 222.³—222.⁵ pantā paredzētajiem noziegumiem, —

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no trim līdz desmit gadiem, konfiscējot mantu vai bez konfiskācijas, atņemot tiesības ieņemt noteiktus amatus vai atņemt tiesības uz zināmu nodarbošanos vai bez tā.

Par narkotisku vielu izlaupīšanu, ko izdarījis sevišķi bīstams recidivists vai kas izdarīta ar laupīšanas uzbrukumā, kā arī par narkotisku vielu izlaupīšanu lielos apmēros —

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no septiņiem līdz piecpadsmit gadiem, konfiscējot mantu.

(Latoļijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs 1974. gada 26. septembra dekretā¹ redakcijā — «Latoļijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs», 1974, 40. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērstis pret iedzīvotāju veselību.

Par nozieguma priekšmetu — narkotiskām vielām — sk. 222.¹ p. komentāru.

Izlaupīšanas priekšmets var būt arī tādas narkotiskas vielas, kurām nav valsts cenas.

Atbildība par narkotisku vielu izlaupīšanu iestājas ne tikai gadījumos, kad tās nelikumīgi izņemtās no valsts vai sabiedriskajam organizācijām un iestādēm, bet arī tad, kad šīs vielas nolaupītas pilsoņiem, kuriem tās piederejušas tiesiski vai nelikumīgi.

Pēc komentējamā panta jā kvalificē par narkotiskām vielām atzītu augu vai narkotiku saturušu augu daļu izlaupīšana. Sk. PSRS AT plēnuma 1975. gada 25. septembra lēmumu Nr. 7 «Par tiesu praksi lietās par narkotisko vielu izlaupīšanu, narkotisku, stipri iedarbīgu un indīgu vielu nelikumīgu izgatavošanu un izplatīšanu» («LPSR AT Biļetens», 1975, 4. nr.).

2. Ar narkotisku vielu izlaupīšanu jāsaprot to jebkāda veida prettiesiska iegūšana (zādzība, atklāta zādzība u. c.)

¹ Sk. 3. piezīmi pie 7.¹ panta.

ar vainīgā nodomu izlaupīto piesavināties vai nodot citai personai, tāpat rīkoties ar to pēc saviem ieskaļiem citāda veidā, ja tas radījis draudus sabiedrībai.

Nodarījums (izņemot laupīšanas uzbrukuma gadījumus) uzskatāms par pabeigtu ar narkotisko vielu iegūšanas brīdi.

3. Par narkotisku vielu izlaupīšanu kvalificējošām pazīmēm saskaņā ar likumu uzskatāma izlaupīšana, ja a) tā izdarīta atkārtoti, b) to izdarījuši personu grupa pēc iepriekšējas norunas, c) tā izdarīta, lietojot vardarbību, kas nav bīstama dzīvībai un veselībai, d) to izdarījuši persona, kam minētās vielas bija uzticētas sakarā ar tās dienesļa stāvokli vai nodotas apsardzībā, e) to izdarījuši persona, kas agrāk izdarījuši vienu no šī kodeksa 222.¹, 222.³—222.⁵ pantā paredzētajiem noziegumiem, f) to izdarījis sevišķi bīstams recidivists, g) tā izdarīta ar laupīšanas uzbrukumā, h) tā izdarīta lielos apmēros.

Par atkārtotu izlaupīšanu, par personu, kas agrāk izdarījuši vienu no šī kodeksa 222.¹, 222.³—222.⁵ pantā paredzētajiem noziegumiem, kā arī par izlaupīšanu lielos apmēros sk. 222.¹ p. komentāru.

Par izlaupīšanu, ko izdarījuši personu grupa pēc iepriekšējas norunas, sk. 85. un 222.¹ p. komentārus.

Par izlaupīšanu, kas izdarīta, lietojot vardarbību, kura nav bīstama dzīvībai vai veselībai, sk. 86. p. komentāru.

Par narkotisku vielu izlaupīšanu, ko izdarījuši persona, kam minētās vielas bija uzticētas sakarā ar tās dienesļa stāvokli vai nodotas apsardzībā, uzskatāma izlaupīšana, ko izdarījuši šāda persona, kā izmantojot savu dienesļa stāvokli, tā arī neizmantojot to.

Narkotisku vielu izlaupīšana, izdarot laupīšanas uzbrukumā, jāuzskata par pabeigtu no brīža, kad sāksis uzbrukumus ar mērķi iegūt šīs vielas. Par laupīšanas uzbrukumā sk. 87. p. komentāru.

Par sevišķi bīstamu recidivistu sk. 24. p. komentāru.

4. Noziegumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu. Vainīgais apzinas, ka viņš izlaupa narkotiskas vielas, un velas to izdarīt. Ja vainīgais kļūdījies attiecībā uz nozieguma priekšmetu (izlaupījis citas vielas, lai gan velējies izlaupīt narkotiskas vielas), atbildība iestājas par narkotisku vielu izlaupīšanas mēģinājumu.

Sakarā ar to, ka narkotisku vielu izlaupīšana realizēšanas nolūkā tiesisko segu ziņā atšķiras no šo vielu izlaupī-

šanas bez nolūka tās realizēt (noziedzuma piešķiršana pie smagiem, personas atzišana par sevišķi bīstamu recidivistu), nepieciešams noskaidrot narkotisko vielu izlaupīšanas mērķi. Ja šīs vielas izlaupīšanas, lai tās vēlāk realizētu, vainīgā darbības kvalificēšanas papildus arī kā gatavošanās 222.1 p. I vai II d. paredzētajam noziedzumam.

5. Par noziedzuma subjektu var būt 16 gadu vecumu sasniegusi persona.

222.3 pants. Iekopšanai aizliegtu narkotiskas vielas saturošu kultūru sēšana vai audzēšana

Par opija magonu, Indijas, Dienvidmandžūrijas vai Dienvidčūņas kaņepju vai citu iekopšanai aizliegtu narkotiskas vielas saturošu kultūru sēšanu vai audzēšanu — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem.

Par tām pašām darbībām, ja tās izdarītas atkārtoti vai tās izdarījusi persona, kas agrāk izdarījusi vienu no šā kodeksa 222.1, 222.2, 222.4 un 222.5 pantā paredzētajiem noziedzumiem, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no trim līdz astoņiem gadiem.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidiņa 1974. gada 26. septembra dekretā redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs», 1974, 40. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziedzums apraud iedzīvotāju veselību. Nodarījuma paaugstināta bīstamība saistīta ar to, ka tiek iegūtas izejvielas nelikumīgai narkotisku vielu (piemēram, marihuānas, anasas u. c.) izgatavošanai.

2. Atbildība iestājas par pantā norādīto kultūru sēšanu vai audzēšanu. So darbību izdarīšana izveido pabeigtu noziedzuma sastāvu neatkarīgi no tā, vai izdevās iegūt narkotiskās vielas saturošas kultūras ražu.

Pantā norādīto kultūru sēšana vai audzēšana un nelikumīga narkotisku vielu izgatavošana no tām, kā arī turpmāka glabāšana, pārvadāšana, pārsūtīšana ar vai bez nolūka tās realizēt, tāpat šo narkotisko vielu realizācija kvalificējama pēc kopības attiecīgi ar 222.1, 222.2, 222.6 vai 222.7 pantu. Sk. PSRS AT plēnuma 1975. gada 25. septem-

1 Sk. 3. piezīmi pie 7.1 panta.

686

bra lēmumu Nr. 7 «Par tiesu praksi lietās par narkotisko vielu izlaupīšanu, narkotisku, stipri iedarbīgu un indīgu vielu nelikumīgu izgatavošanu un izplatīšanu».

3. Par komentējamā pantā paredzētā noziedzuma kvalificējošām pazīmēm (minēto kultūru sēšana vai audzēšana, ja tā izdarīta atkārtoti vai ja to izdarījusi persona, kas agrāk izdarījusi vienu no šī kodeksa 222.1, 222.2, 222.4 un 222.5 panta paredzētajiem noziedzumiem) sk. 222.1 p. komentāru.

4. Noziedzumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu. Vainīgais apzinās, ka viņš sēj vai audzē pantā norādītās kultūras, un velas to izdarīt.

5. Par noziedzuma subjektu var būt 16 gadu vecumu sasniegusi persona.

222.4 pants. Narkotisku vielu lietošanas perēkļu organizēšana vai turēšana

Par narkotisku vielu lietošanas perēkļu organizēšanu vai turēšanu vai telpu nodošanu šiem mērķiem — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no pieciem līdz desmit gadiem, konfiscējot mantu vai bez konfiskācijas.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidiņa 1974. gada 26. septembra dekretā redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs», 1974, 40. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziedzums vērst pret iedzīvotāju veselību.

2. Pēc komentējamā panta kriminālātbildība iestājas par vienu no šādām darbībām: a) narkotisku vielu lietošanas perēkļu organizēšana, b) šādu perēkļu turēšana, c) telpu nodošana šiem mērķiem.

Par noziedzības perēkli sk. 208. p. komentāru.

Ar narkotisku vielu lietošanas perēkļu turēšanu jāsaprot telpu sistemātiska nodošana pret atbildību vai bez tās vienai vai vairākām personām narkotisku vielu lietošanai.

Ar narkotisku vielu lietošanas perēkļu organizēšanu jāsaprot telpu sameklēšana (norādīšana uz tām, vienošanās par to izlietošanu u. tml.) narkotisku vielu lietošanai.

Ar telpu nodošanu narkotisku vielu lietošanai jāsaprot telpu vienreizēja nodošana pret atbildību vai bez tās vienai vai vairākām personām narkotisku vielu lietošanai.

1 Sk. 3. piezīmi pie 7.1 panta.

23*

687

Saskaņā ar likuma jēgu atbilstība par komentējamā pantā paredzēto noziedzumu iestājas kā pie vairākkārtīgas, tā vienreizējas telpu nodošanas narkotisku vielu lietošanai neatkarīgi no tā, vai vainīgais to darījis mantkārtīgā nolūkā. Sk. PSRS AT plēnuma 1975. gada 25. septembra lēmumu Nr. 7 «Par tiesu praksi lietās par narkotisko vielu izlaupišanu, narkotisku, stipri iedarbīgu un indīgu vielu nelikumīgu izgatavošanu un izplatīšanu».

3. Noziedzumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu. Vainīgais apzinās savu darbību (narkotisku vielu lietošanas pērķļu organizēšanas vai turēšanas vai telpu nodošanas pašiem mērķiem) sabiedriski bīstamo raksturu un vēlas izdarīt šīs darbības.

Nodarījuma motīvi neietekmē kvalifikāciju.

4. Par noziedzuma subjektu var būt jebkura 16 gadu vecumu sasniegusi persona.

222.5 pants. Pamudināšana lietot narkotiskas vielas

Par pamudināšanu lietot narkotiskas vielas —

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem.

Par to pašu nodarījumu, ja tas izdarīts pret divām vai vairākam personām vai pret nepilngadīgo vai to izdarījusi persona, kas agrāk sodīta par pamudināšanu lietot narkotiskas vielas, kā arī persona, kas agrāk izdarījusi vienu no šā kodeksa 222.1.—222.4. pantā paredzētajiem noziedzumiem, —

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz desmit gadiem.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs 1974. gada 26. septembra dekretā¹ redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs», 1974, 40. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziedzums vērst pret iedzīvotāju veselību.

2. Ar pamudinājumiem lietot narkotiskas vielas jāsaprot tišas darbības, kuru mērķis ir pamudināt citas personas lietot šīs vielas. Sk. PSRS AT plēnuma 1975. gada 25. septembra lēmumu Nr. 7 «Par tiesu praksi lietās par narkotisko vielu izlaupišanu, narkotisku, stipri iedarbīgu un indīgu vielu nelikumīgu izgatavošanu un izplatīšanu». Šīs darbības var izpausties rīcībā, kas rada vēlēšanos kopā

lietot šīs vielas, palīdzībā izgatavot vai iegādāties tās lietošanai utt.

Noziedzums ir pabeigts ar pamudinājuma lietot narkotiskas vielas brīdi neatkarīgi no tā, vai personai, kuru pamudina lietot šīs vielas, radās vēlēšanās tās lietot vai ne.

Ja persona, kas pamudinājusi lietot narkotiskas vielas, tās realizējusi vai palīdzējusi izlaupīt, izgatavot, iegādāties, glabāt, pārsūtīt vai pārvadāt narkotiskās vielas, tad šīs personas darbības jākvalificē pēc kopības ar 222.1, 222.2, 222.6 vai 222.7 p.

3. Par pamudināšanas lietot narkotiskas vielas kvalificējošām pazīmēm saskaņā ar likumu uzskatāma pamudināšana lietot šīs vielas, ja a) tā izdarīta pret divām vai vairākam personām, b) tā izdarīta pret nepilngadīgo, c) to izdarījusi persona, kas agrāk izdarījusi vienu no šī kodeksa 222.1.—222.4. p. paredzētajiem noziedzumiem.

Divu vai vairāku personu pamudināšana lietot narkotiskas vielas var notikt kā vienlaicīgi, tā arī ar dažādos laikos izdarītām darbībām.

Ar personu, kas agrāk sodīta par pamudināšanu lietot narkotiskas vielas, jāsaprot persona, kura agrāk sodīta pēc komentējamā panta, pie tam sodāmība nav dzēsta vai noņemta likumā noteiktajā kārtībā.

Par personu, kas agrāk izdarījusi vienu no šī kodeksa 222.1.—222.4. p. paredzētajiem noziedzumiem, sk. 222.1 p. komentāru.

4. Noziedzumu var izdarīt tikai ar nodomu. Pie tam, ja cietušais izrādījies nepilngadīgs, personai, kas viņu pamudināja lietot narkotiskas vielas, kriminālabilidība iestājas pēc komentējamā panta II d. gan tādā gadījumā, kad tā zinājusi, ka cietušais nav vēl sasniedzis 18 gadu vecumu, gan arī tad, kad atbilstoši lietas apstākļiem tā varēja un tai vajadzēja šo apstākli paredzēt.

5. Par noziedzuma subjektu var būt 16 gadu vecumu sasniegusi persona.

222.6 pants. Narkotisku vielu nelikumīga izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana

vai pārsūtīšana bez realizēšanas nolūka

Par narkotisku vielu nelikumīgu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu vai pārsūtīšanu bez realizēšanas nolūka —

¹ Sk. 3. piezīmi pie 7.1 panta.

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem vai ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam.

Par tam pašam darbim, ja tās izdarītas atkārtoti vai tās izdarījusi persona, kas agrāk izdarījusi vienu no šā kodeksa 222.1.—222.5. pantā paredzētajiem noziegumiem, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs 1974. gada 26. septembra dekretā¹ redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Zinotājs», 1974, 40. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērts pret iedzīvotāju veselību.

Par nozieguma priekšmetu — narkotiskām vielām — sk. 222.1 p. komentāru.

2. Par narkotisku vielu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu sk. 222. p. komentāru.

Par pārvadāšanu, pārsūtīšanu, kā arī par pantā minēto darbību nelikumīgu izdarīšanu sk. 222.1 p. komentāru.

Noziegums ir pabeigts ar kādas no pantā minētajām darbībām izdarīšanas brīdi.

3. Par nozieguma kvalificējošām pazīmēm (atkarotība vai ja to izdarījusi persona, kas agrāk izdarījusi vienu no šī kodeksa 222.1.—222.5 p. paredzētajiem noziegumiem) sk. 222.1 p. komentāru.

4. Noziegumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu, t. i., vainīgais apzinās, ka pantā norādītās darbības viņš nelikumīgi izdara tieši ar narkotiskām vielām, un velas tā rīkoties. Pie tam nepieciešams, lai pantā norādītās darbības (izgatavošana, iegādāšanās, utt.) tiktu izdarītas bez reālīzešanas nolūka.

5. Par nozieguma subjektu var būt 16 gadu vecumu sasniegusi persona.

222.7 pants. Narkotisku vielu ražošanas, iegādāšanās, glabāšanas, uzskaites, izdošanas, pārvadāšanas vai pārsūtīšanas noteikumu pārkāpšana

Par narkotisku vielu ražošanas, iegādāšanās, glabāšanas, uzskaites, izdošanas, pārvadāšanas vai pārsūtīšanas noteikumu pārkāpšanu —

¹ Sk. 3. piezīmi pie 7.1 panta.

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem vai ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam, atņemot tiesības ieņemt noteiktus amatus vai atņemot tiesības uz zināmu nodarbošanos vai bez tās.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs 1974. gada 26. septembra dekretā¹ redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Zinotājs», 1974, 40. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērts pret iedzīvotāju veselību.

Par nozieguma priekšmetu — narkotiskām vielām — sk. 222.1 p. komentāru.

2. Narkotisku vielu ražošanas, iegādāšanās, glabāšanas, uzskaites, pārvadāšanas un pārsūtīšanas noteikumu pārkāpšana izpaužas PSRS Veselības aizsardzības ministrijas, Medicīniskās rūpniecības ministrijas, kā arī citu resoru izstrādāto speciālo noteikumu, kuru mērķis ir nodrošināt narkotisko vielu izlietošanu vienīgi medicīnas, zinātnes vai ražošanas mērķiem, pārkāpšana.

Noziegums ir pabeigts ar norādīto noteikumu pārkāpšanas brīdi.

3. Noziegumu var izdarīt kā ar nodomu, tā aiz neuzmanības.

4. Par nozieguma subjektu var būt amatpersona, kā arī cita persona, kurai sakarā ar uzticēto darbu ir pienākums ievērot pantā minētos noteikumus. Ja šos noteikumus pārkāpušas amatpersonas darbības ir amatnozieguma sastāva pazīmes (lauprātība, nolaidība, kukuļņemšana u. c.), tad tās darbības kvalificējamās pēc kopības ar pantu, kas paredz atbildību par amatnoziegumiem. Sk. PSRS AT plēnuma 1975. gada 25. septembra lēmumu Nr. 7 «Par tiesu praksi lietās par narkotisko vielu izlaupišanu, narkotisku, stipri iedarbīgu un indīgu vielu nelikumīgu izgatavošanu un izplatīšanu».

223. pants. Nelikumīga ārstēšana

Par nodarbošanos ar ārstēšanu profesijas veidā, ja to izdara persona, kurai nav pienācīgās medicīniskās izglītības, un ja tās sekas ir bijis kaitējums cietušā veselībai vai nāve, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem.

¹ Sk. 3. piezīmi pie 7.1 panta.

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērts pret iedzīvotāju veselību.

2. Nelikumīga ārstēšana ir gadījums, kad ārsta funkcijas izpilda persona, kurai nav pienācīgās medicīniskās izglītības (piemēram, izdara operācijas, izsniedz lietošanai arī izdara dažādas ar pūšošānu saistītas darbības).

Nodarbošanās ar nelikumīgu ārstēšanu profesijas veidā nozīmē norādīto darbību veikšanu sistemātiski vai ilgstoši par atbildību vai bez tās.

Vienreizīgi nelikumīgas ārstēšanas gadījumi neizveido komentējamā pantā paredzētā nozieguma sastāvu.

3. Ar katējumu cietušā veselībai vai nāvi kā nelikumīgas ārstēšanas sekām jāsaprot nāves, kā arī smagu, vidēja smaguma vai vieglu miesas bojājumu ar veselības satricinājumu sagādāšana kaut vienam cilvēkam šādas ārstēšanas rezultātā. Nepieciešams konstatēt cēlonisko sakaru starp nelikumīgo ārstēšanu un minētajām sekām.

Ja nodarbošanās ar nelikumīgu ārstēšanu nav novedusi pie norādītajām sekām, personas nodarījumā nav komentējamā pantā paredzētā nozieguma sastāva.

Ja katējums cietušā veselībai nodarīts vai viņa nāve iestājusies tādās nelikumīgas ārstēšanas rezultātā, kurai mentējamā pantā sastāvu, bet kvalificējams kā aiz neuzmanības izdarīts noziegums pret personu.

Ja nodarbošanās ar nelikumīgu ārstēšanu satur ar pūšošānu saistītas darbības, kas izpaužas pilsoņu krāpšanā, izmānot viņiem naudu vai citas materiālās vērtības, tad nodarījums jākvalificē pēc kopības ar 142. p.

Nodarbošanās ar abortu nelikumīgu izdarīšanu profesijas veidā neizveido komentējamā pantā paredzētā nozieguma sastāvu, bet kvalificējama pēc 113. p. III d.

4. Noziegumu var izdarīt tikai aiz neuzmanības, lai gan pati nelikumīgā ārstēšana tiek izdarīta tiši. Apzināti noziedzīgi ir vai nu paredzējis šīs nodarbošanās sabiedriski bīstamo seku iestāšanās iespēju (katējumu cietušā veselībai vai nāvi), bet vieglprātīgi palāvis, ka šādas sekas neiestāsies — tās varēs novērst (noziedzīga pašpalāvis), vai arī nav paredzējis šādu seku iestāšanās iespēju, kaut

gan viņam vajadzēja un viņš varēja tās paredzēt (noziedzīga nevērbība).

5. Par nozieguma subjektu var būt 16 gadu vecumu sasniegusi persona, kam nav pienācīgās (augstākās vai vidējās) medicīniskās izglītības.

224. pants. Epidēmiju apkarošanas noteikumu pārkāpšana

Par saistošo noteikumu pārkāpšanu, kuri pieņemti epidēmisko un citu infekcijas slimību novēršanai un cīņai ar tām, ja tās sekas bijusi vai varējusi būt infekcijas slimību izplatīšanās, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem vai ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam, vai ar naudas sodu līdz vienam simtam rubļu.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs 1971. gada 25. marta dekrēta redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs», 1971, 13. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzētais noziegums vērts pret iedzīvotāju veselību.

2. Saistošus noteikumus epidēmisko un citu infekcijas slimību novēršanai un cīņai ar tām paredz PSRS un Latvijas PSR Veselības aizsardzības ministrijas pavēles, instrukcijas, kā arī citu resoru (valsts sanitārās inspekcijas, sanitāri epidemioloģiskā dienesta iestādes u. c.) akti. Saistošo noteikumu pārkāpšana var izpausties kā darbības, tā arī bezdarbībā.

Infekcijas slimības ir tādas slimības, kas spēj plaši izplatīties. Tādas infekcijas slimības, kas spēj izplatīties pēkšņi un plašos apmēros (meris, bakas, tifs, gripa u. c.), izraisa epidēmijas.

3. Komentējamā pantā paredzētā nozieguma sastāvu izveido tikai tada norādīto noteikumu pārkāpšana, kuras sekas bijusi vai varējusi būt infekcijas slimību izplatīšanās. Tāpēc jākonstatē cēloniskais sakars starp noteikumu pārkāpšanu un seku iestāšanās vai iestāšanās iespēju.

4. Noziegumu var izdarīt tikai aiz neuzmanības (noziedzīga pašpalāvis vai noziedzīga nevērbība), kaut gan epidēmiju apkarošanas noteikumus vainīgais, iespējams, pārkāpis apzināti. Komentējamā pantā paredzētā nozieguma sastāvs ir arī tad, ja vainīgais pieļāvis neuzmanību kā pret pašu noteikumu pārkāpšanas faktu, tā arī pret sabied-

rīski bīstamajām sekām vai to iestāšanās iespēju (noziedzīga nevērtība).

Ja vainīgais, apzināti pārkāpjot epidēmiju apkarošanas noteikumus, vēlēties vai apzināti pieļāvis panta norādīto seku iestāšanos, tad viņa nodarījums kvalificējams kā tīss noziegums pret personu.

5. Par nozieguma subjektu var būt jebkura 16 gadu vecumu sasniegusi persona, arī amatpersona.

225. pants. Ūdenskrātuvju, pazemes ūdeņu un gaisa piesārņošana

Par upju, ezeru un citu ūdenskrātuvju un ūdens avotu, kā arī pazemes ūdeņu piesārņošanu ar neatļautiem notekūdeņiem, rūpniecības, lauksaimniecības, komunālo un citu uzņēmumu, iestāžu un organizāciju atkritumiem un citu kārn, kas nodarījuši vai var nodarīt kaitējumu cilvēku veselībai vai lauksaimnieciskajai ražošanai, vai zivju krājumiem, kā arī par gaisa piesārņošanu ar cilvēku veselībai kaitīgām rūpnieciskās ražošanas atliekām — soda ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam vai ar naudas sodu līdz trim simtiem rubļu.

Par tām pašām darbībām, kas nodarījušas būtisku kaitējumu cilvēku veselībai vai lauksaimnieciskajai ražošanai vai izraisījušas zivju masveida bojāeju, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs 1974. gada 31. oktobra dekrēta redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Zinotājs», 1974, 46. nr.)

1. Ar ūdenskrātuvju un pazemes ūdeņu piesārņošanu saprot ūdens fizikālo, ķīmisko un bioloģisko īpašību maiņu, pārsniedzot kaitīgo vielu maksimāli pieļaujamās koncentrācijas normatīvus, kā arī ūdens siltuma režīma izmaiņas.

2. Noteikumus vīrszemes ūdeņu aizsardzībai no piesārņošanas ar notekūdeņiem, kā arī dažādu vielu maksimāli pieļaujamās koncentrācijas normas ūdeņos un gaisā stiprina PSRS Veselības aizsardzības ministrija.

Noteikumus pazemes ūdeņu izmantošanai un aizsardzībai apstiprina PSRS Veselības aizsardzības un PSRS Ģeoloģijas ministrija.

3. Komentējamā panta I d. paredzētais noziegums izpaužas upju, ezeru un citu ūdenskrātuvju un ūdens avotu, kā arī pazemes ūdeņu piesārņošanā ar neatļautiem notekūdeņiem, rūpniecības, lauksaimniecības, komunālo un citu uzņēmumu, iestāžu un organizāciju atkritumiem un citu kārn, kas nodarījuši vai varējuši nodarīt kaitējumu cilvēku veselībai vai lauksaimnieciskajai ražošanai, vai zivju krājumiem.

4. Pēc komentējamā panta kriminālātlīdzība iestājas arī par ūdenskrātuvju piesārņošanu ar naftas produktiem, minerālmēsliem, ķīmiskām vielām, ja iestājusās vai varētu būt iestājusās 225. p. paredzētās sekas. Sk. LPSR AT plānuma 1976. gada 5. aprīļa lēmumu «Par tiesu praksi, piemērojot krimināllietas līkumus par dabas aizsardzību» (LPSR AT Biļetens», 1976, 1.—2. nr.).

5. KK 225. p. I d. paredzēta kriminālātlīdzība arī par gaisa piesārņošanu ar cilvēku veselībai kaitīgām rūpnieciskās ražošanas atliekām.

6. Vai ūdenskrātuvju, pazemes ūdeņu piesārņošana vai veģētiskā nodarīt vai nodarījuši kaitējumu cilvēku veselībai, lauksaimnieciskajai ražošanai vai zivju krājumiem, kā arī vai gaisa piesārņošana notikusi ar kaitīgām rūpnieciskās ražošanas atliekam, kas kaitīgas cilvēku veselībai, nosaka pamatojoties uz eksperta atzinumu, pieaicinot medicīniskos, ķīmiskos, agronomus, ihtiologus un citus speciālistus.

7. Komentējamā panta I d. paredzētie noziegumi ir pabeigti neatkarīgi no tā, vai ūdenskrātuvju, pazemes ūdeņu vai gaisa piesārņošanas rezultātā ir iestājusās kaitīgas sekas.

Ja to piesārņošanas rezultātā nodarīts kaitējums komentējamā panta I d. paredzētajām interesēm, tad tāds apstāklis liecina par nodarījuma paaugstinātu sabiedrisko bīstamību.

8. KK 225. p. II d. paredzētā kriminālātlīdzība iestājas, ja ar upju, ezeru un citu ūdenskrātuvju un ūdens avotu, pazemes ūdeņu vai atmosfēras gaisa piesārņošanu nodarījis būtisks kaitējums cilvēku veselībai, lauksaimnieciskajai ražošanai vai izraisīta zivju masveida bojāeja.

9. Ar būtisku kaitējumu cilvēku veselībai jāsaprot smaga miess bojājuma nodarīšana vismaz vienai personai vai vieglāku — vairākām personām.

10. Būtisks kaitējums lauksaimnieciskajām interesēm var izpausties sējumu bojāejā ievērojamās platībās, lielāka

skaita lopu bojāeja, ganību vai citas derīgas zemes izpous-
tišanā u. tml.

11. Zivju masveida bojāeja saistīta ar Jela skaita zivju
izmīcināšanu, un tā parasti aptver visu vai ievērojamu
daļu ūdenskrātuvēs.

12. Zaudējumu sakarā ar ūdenskrātuvju piesārņošanu,
kas izraisījuši zivju masveida bojāeju, aprēķina saskaņā
ar PSRS Zivsaimniecības ministrijas 1967. gada 16. augustā
un 1974. gada 12. jūlijā apstiprinātajām metodiskām zau-
dējumu aprēķināšanai, kādi nodarīti zivsaimniecībai, iepli-
dinot zivsaimniecības ūdenskrātuvēs noteku un citus aktri-
tūmus, pārkāpiot zvejas noteikumus un zivju krājumu aiz-
sardzības noteikumus. Sk. Сборник нормативных актов
по охране природы. Под ред. В. М. Блинова. М., 1978,
с. 557 и 561.

13. Par komentējamā panta subjektu var būt ikviens
persona, kas sasniegusi 16 gadu vecumu. Ja vainīgās per-
sonas darbības ir arī amatnoziedzuma pazīmes, tai jāatbild
par nodarījumu pēc noziedzumu korbības ar komentējamā
pantu.

14. Noziedzuma subjektīvā puse var izpausties tikai ne-
uzmanības veidā, lai gan pantā minētas darbības (ūdens-
krātuvju, pazemes ūdeņu un gaisa piesārņošanu) vaini-
gais, iespējams, izdarījis apzināti. Apzināti izdarot šīs
darbības, vainīgais ir vai nu paredzējis kaitējuma nodari-
šanas iespēju, vieglprātīgi paļaujoties, ka šādas sekas ne-
iestāsies — tās varēs novērst (noziedzīga pašpaļāvība),
vai arī nav paredzējis šādu seku iestāšanās iespēju, kaut
gan viņam vajadzēja un viņš varēja tās paredzēt. Neuz-
manība var izpausties arī kā attiecībā uz darbībām, tā uz
sekām.

225.1 pants. Cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras
resursiem kaitīgu vielu vai citu atkritumu
un materiālu nelikumīga ievadīšana jūrā

*Par cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem
kaitīgu vielu vai citu atkritumu un materiālu, kuri var no-
darīt kaitējumu atpūtas zonām vai traucēt citādu likumīgu
jūras izmantošanu, nelikumīgu ievadīšanu izgāšanas no-
lūkā PSRS iekšējos jūras un teritoriālajos ūdeņos no ku-
ģiem un citiem peldošiem līdzekļiem, gaisa kuģiem, plat-
formām vai citām jūrā uzbūvētām konstrukcijām, kā arī*

696

*par minēto vielu, atkritumu un materiālu nelikumīgu ievā-
dīšanu izgāšanas nolūkā atklātā jūrā no padomju kuģiem
un citiem peldošiem līdzekļiem, gaisa kuģiem, platformām
vai citām jūrā uzbūvētām konstrukcijām —
soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz vienam gadam
vai ar labošanas darbiem uz tādu pašu laiku, vai ar nau-
das sodu līdz desmit tūkstošiem rubļu.*

*(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidiļa 1980. gada
28. augusta dekretā redakcijā — «Latvijas PSR Augstā-
kās Padomes un Valdības Ziņotājs», 1980, 36. nr.)*

1. Komentējamā pantā paredzētā noziedzuma objektīvā
puse izpaužas cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras
resursiem kaitīgu vielu vai citu atkritumu un materiālu,
kas var nodarīt kaitējumu atpūtas zonām vai traucēt ci-
tādu likumīgu jūras izmantošanu, nelikumīga ievadīšanā
PSRS iekšējos jūras un teritoriālajos ūdeņos.

Par to, kādas vietas atzīstamas par kaitīgām cilvēku ve-
selībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem, sk. 225.2 panta
komentāra 2. punktu.

2. Šai pantā paredzētā kriminālatbildība iestājas tikai
tad, ja cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem
kaitīgās vietas vai citi atkritumi un materiāli nelikumīgi
ievadīti jūrā izgāšanas nolūkā.

3. Noziedzuma objektīvās puses pazīmju uzskaitījumā
norādīti objekti, no kuriem var notikt komentējamā panta
paredzētā jūras piesārņošana. Tie ir jebkādi kuģi un citi
peldošie līdzekļi, platformas vai citas jūrā uzbūvētas kon-
strukcijas, kā arī gaisa kuģi.

4. Komentējamā pantā paredzētais noziedzums ir pa-
beigts neatkarīgi no kaitīgo seku iestāšanās — pietiek ar
konstatējumu, ka jūras piesārņošanas rezultātā var nodā-
rīt kaitējumu atpūtas zonām vai traucēt citādu likumīgu
jūras izmantošanu.

5. Par komentējamā pantā paredzēto darbību izdarīšanu
PSRS iekšējos jūras un teritoriālajos ūdeņos atbild jeb-
kurš PSRS pilsonis, ārvalstu pilsonis un bezpavalstnieks,
kas sasniedzis 16 gadu vecumu.

6. Par komentējamā pantā minēto vielu, atkritumu un
materiālu nelikumīgu ievadīšanu izgāšanas nolūkā atklātā
jūrā atbild vienīgi PSRS pilsoni no 16 gadu vecuma, arī
amatpersonas, kuru darbība saistīta ar padomju kuģu un
citu peldošo līdzekļu, gaisa kuģu, platformu vai citu at-
klātā jūrā uzbūvētu konstrukciju apkalpošanu.

697

7. Noziegumu var izdarīt tikai ar tiesu nodomu: vainīgais apzinas, ka ievada jūrā cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem kaitīgas vielas, atkritumus un materiālus, kuri var nodarīt kaitējumu 225.¹ p. uzrādītajām interesēm, un velas to izdarīt, pie kam obligāti konstatēt, ka tas izdarīts minēto vielu, atkritumu un materiālu izgatāšanas nolūkā.

225.² pants. Jūras piesārņošana ar cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem kaitīgām vielām vai citiem atkritumiem un materiāliem

Par PSRS iekšējo jūras un teritoriālo ūdeņu piesārņošanu, nelikumīgi ievadot šajos ūdeņos no kuģiem un citiem peldošiem līdzekļiem, gaisa kuģiem, platformām vai citām jūrā uzbūvētām konstrukcijām cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem kaitīgas vielas vai maisījumus, kuros šādu vielu daudzums pārsniedz noteiktās normas, vai citus atkritumus un materiālus, kuri var nodarīt kaitējumu atpūtas zonām vai traucēt citādu likumīgu jūras izmantošanu, vai arī neveicot nepieciešamos pasākumus, lai kuģiem un citiem peldošiem līdzekļiem, gaisa kuģiem, platformām vai citām jūrā uzbūvētām konstrukcijām nerastos minēto vielu, maisījumu, atkritumu un materiālu zudumi, kā arī par atklātās jūras ūdeņu piesārņošanu, nelikumīgi ievadot no padomju kuģiem un citiem peldošiem līdzekļiem, gaisa kuģiem, platformām un citām jūrā uzbūvētām konstrukcijām minētās vielas, maisījumus, atkritumus un materiālus vai neveicot nepieciešamos pasākumus, lai padomju kuģiem un citiem peldošiem līdzekļiem, gaisa kuģiem, platformām vai citām jūrā uzbūvētām konstrukcijām nerastos šādu vielu, maisījumu, atkritumu un materiālu zudumi, ja tādējādi tiek pārkāpti PSRS starptautiskie līgumi. —

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem vai ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam, vai ar naudas sodu līdz piecpadsmit tūkstošiem rubļu.

Par tām pašām darbībām, kas nodarījušas būtisku kaitējumu cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem, atpūtas zonām vai citai likumīgai jūras izmantošanai, —

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai ar naudas sodu līdz divdesmit pieciem tūkstošiem rubļu.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezīdija 1980. gada 28. augusta dekretā redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Zinotājs», 1980. 36. nr.)

1. Komentējamā pantā paredzēta kriminālatbildība iestājas, ja notikusi PSRS iekšējo jūras un teritoriālo ūdeņu piesārņošana ar cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem kaitīgām vielām vai maisījumiem, kuros šādu vielu daudzums pārsniedz noteiktās normas.

2. Vielu sarakstu, kuru ietilpināšana jūrā aizliegta, kā arī ietilpināmajos maisījumos pieļaujamās šo vielu maksimālās koncentrācijas normas saskaņā ar PSRS Ministru Padomes 1974. gada 14. februāra lēmumu Nr. 118 «Par intensīvāku ciņu pret jūras piesārņošanu ar vielām, kas kaitīgas cilvēku veselībai vai dzīvajām jūras bagātībām» (CIT CCCP, 1974, № 6) nosaka PSRS Meliorācijas un ūdenssaimniecības ministrija kopīgi ar PSRS Veselības aizsardzības un PSRS Zivsaimniecības ministriju.

3. PSRS iekšējo jūras un teritoriālo ūdeņu piesārņošana var notikt, arī nelikumīgi ievadot šajos ūdeņos citus atkritumus un materiālus.

4. Lai iestātos kriminālatbildība pēc komentējamā panta 1 d., kaitīgu seku iestāšanās netiek prasīta. Noziegums ir pabeigts ar to brīdi, kad minētajos jūras ūdeņos ievadītas kaitīgas vielas vai maisījumi, atkritumi un materiāli, ja tie var nodarīt kaitējumu atpūtas zonām vai traucēt citādu likumīgu jūras izmantošanu, kā arī, ja netiek veikti nepieciešamie pasākumi, lai no šajā pantā minētajiem objektiem nerastos cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem kaitīgu vielu, maisījumu, atkritumu un materiālu zudumi.

5. Nozieguma subjekts, ja komentējamā pantā paredzētais nodarījums izdarīts PSRS iekšējos jūras un teritoriālajos ūdeņos, ir PSRS pilsoņi, ārvalstu pilsoņi un bezpavalstnieki, kas sasnieguši 16 gadu vecumu.

6. Ja notikusi atklātās jūras piesārņošana komentējamā pantā uzrādītā veidā un apstākļos, pārkāpjot PSRS starptautiskos līgumus, pēc 225.² p. atbild PSRS pilsoņi, kuru darbība saistīta ar šajā pantā uzrādītajiem objektiem.

7. Lai kādu personu varētu saukt pie atbildības pēc komentējamā panta II d., nepieciešams konstatēt kaitīgu

seku iestāšanās — būtiska kaitejuma nodarīšanu cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem, atpūtas zonām vai citai likumīgai jūras izmantošanai.

8. Vai nodarītais kaitejums ir būtisks cilvēku veselībai, bioloģiskajiem jūras resursiem vai citām 225.2 p. II d. uzskaitē interesēm, katrā konkrētā gadījumā nosaka pēc iestājušos seku smaguma (smagi miesas bojājumi, vieglāki miesas bojājumi vairākām personām, zivju masveida vai liela skaita jūras dzīvnieku bojāeja u. tml.).

9. Komentējamā pantā paredzēto noziegumu var izdarīt kā tīši, tā aiz neuzmanības.

225.3 pants. Attiecīgajā jautājumā atbildīgo kuģu un citu peldošo līdzekļu, gaisa kuģu amatpersonu nepaziņošana par cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem kaitejumu vai citu atkritumu un materiālu ievadīšanu jūrā

Attiecīgajā jautājumā atbildīgās kuģu un citu peldošo līdzekļu, gaisa kuģu, platformu vai citu jūrā uzbūvētu padomju ostas administrācijai, — bet gadījumā, ja ievadīšanu izdara izgāšanas nolūkā, — arī organizācijai, kas ciešamības dēļ no kuģiem un citiem peldošiem līdzekļiem, gaisa kuģiem, platformām un citām jūrā uzbūvētām konstrukcijām PSRS iekšējos jūras un teritoriālajos ūdeņos galavojas ievadīt vai jau ievadītas cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem kaitīgas vielas vai maisījumi, kuros minēto vielu daudzums pārsniedz noteiktās normas, vai citi atkritumi un materiāli, kuri var nodarīt kaitejumu apūdas zonām vai traucēt citādu likumīgu jūras izmantošanu, vai nav paziņojušas par šādu vielu, maisījumu, atkritumu un materiālu nenovēršamiem zudumiem, kā arī attiecīgajā jautājumā atbildīgās padomju kuģu un citu peldošo līdzekļu, gaisa kuģu, platformu vai citu jūrā uzbūvētu konstrukciju amatpersonas, kas nav paziņojušas par ievadīšanu ostas administrācijai, — bet gadījumā, ja ievadīšanu izdara izgāšanas nolūkā, — arī organizācijai, kas izsniedz atļauju ievadīšanai, — par to, ka galējās nepieciešamības dēļ atklātā jūrā galavojas ievadīt vai jau

ievadītas minētās vielas, maisījumi, atkritumi un materiāli, —

soda ar labošanas darbiem uz laiku līdz vienam gadam vai ar naudas sodu līdz pieciem simtiem rubļu.

(Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs 1980. gada 28. augusta dekretā redakcijā — «Latvijas PSR Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs», 1980, 36. nr.)

1. Par komentējamā pantā paredzēto darbību neizdarīšanu atbildība iestājas tikai tad, ja PSRS iekšējie jūras un teritoriālie ūdeņi tiek piesārņoti vai noņemt galējās nepieciešamības dēļ.

2. Komentējamā pantā paredzētā atbildība iestājas, ja PSRS iekšējie jūras un teritoriālie ūdeņi tiek piesārņoti ar cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem kaitīgām vielām vai maisījumiem, kuros minēto vielu daudzums pārsniedz noteiktās normas, vai ar citiem atkritumiem un materiāliem, ar noteikumu, ka tāda jūras piesārņošana var nodarīt kaitejumu atpūtas zonām vai traucēt citādu likumīgu jūras izmantošanu.

3. Par kaitīgām vielām un maisījumiem, kuros to daudzums pārsniedz noteiktās normas, sk. 225.2 p. komentāra 2. punktu.

4. Par komentējamā pantā paredzēto jūras piesārņošanu vai galavojanos to darīt, ka arī par 225.3 p. minēto vielu, maisījumu, atkritumu un materiālu nenovēršamiem zudumiem jāpaziņo tuvākās padomju ostas administrācijai, bet cilvēku veselībai vai bioloģiskajiem jūras resursiem kaitīgas vielas vai maisījumus, citus atkritumus un materiālus jūras ūdeņos ievada izgāšanas nolūkā, — arī organizācijai, kas izsniedz atļauju tādai ievadīšanai.

PSRS Meliorācijas un ūdenssaimniecības ministrija, PSRS jūras flotes ministrija, PSRS Zivsaimniecības ministrija, PSRS Civilās aviācijas ministrija 1974. gada 17. jūnijā apstiprinājušas Instrukciju par kārtību, kādā jūras kuģu un citu peldošo līdzekļu kapteiņiem un gaisa kuģu komandieriem jāpaziņo par visiem jūras piesārņošanas novērtējamām notikumiem pārkaipšanas gadījumiem.¹

5. Komentējamā pantā paredzētā nozieguma, ja tas izdarīts PSRS iekšējos jūras un teritoriālajos ūdeņos, subjekts ir kuģu un citu peldošo līdzekļu, gaisa kuģu, plat-

¹ Сборник нормативных актов по охране природы. М., 1978, с. 301—304.